

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta ekonomiky
a manažmentu

Ústav štatistiky, operačného výskumu
a matematiky

Základy demografických analýz

doc. Ing. Zuzana POLÁKOVÁ, PhD. – Ing. Eva MATEJKOVÁ, PhD.

Nitra 2023

Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Názov: Základy demografických analýz

Autori: doc. Ing. Zuzana Poláková, PhD. (2,59 AH)
Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky
FEM, SPU v Nitre

Ing. Eva MATEJKOVÁ, PhD. (1,73 AH)
Ústav štatistiky, operačného výskumu a matematiky
FEM, SPU v Nitre

Recenzenti: prof. Ing. Zuzana KAPSDORFEROVÁ, PhD.
Ústav ekonomiky a manažmentu
FEM, SPU v Nitre

doc. RNDr. Renáta KLUFOVÁ, Ph.D.
Katedra aplikovanej ekonómie a ekonomiky
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 16. 2. 2023
ako skriptá pre študentov SPU v Nitre.

Táto publikácia bola vytlačená na ekologickom papieri.

© Z. Poláková, E. Matejková, Nitra 2023

ISBN 978-80-552-2582-1

OBSAH

Predslov.....	4
1. Demografia ako vedná disciplína.....	5
1.1. Vývoj demografie	5
1.2. Základné pojmy	9
2. Demografická statika	13
2.1. Štruktúra obyvateľstva	13
2.2. Základné pojmy.....	16
3. Demografická dynamika	23
3.1. Prirodzený pohyb	23
3.2. Sociálny pohyb	30
3.3. Mechanický pohyb obyvateľstva – migrácia	37
4. Urbanizácia	45
4.1 Ukazovatele urbanizácie.....	50
4.2 Webbov diagram.....	51
5. Úmrtnostné tabuľky.....	53
5.1. Generačné úmrtnostné tabuľky	54
5.2. Prierezové úmrtnostné tabuľky	54
5.3. Štatistika príčin smrti.....	60
6. Štandardizácia	62
6.1. Priama štandardizácia.....	63
6.2. Nepriama štandardizácia	65
7. Populačné prognózy	67
7.1. Druhy demografických prognóz	68
7.2. Matematické modely populačného rastu bez využitia vekovej štruktúry...	70
7.3. Matematické modely populačného rastu so zohľadnením vekovej štruktúry	72
Použitá literatúra	82

Predslov

Demografia je veda, ktorá svojim obsahom zasahuje do všetkých oblastí spoločenského života. Je vedou interdisciplinárnou, predstavuje spojenie s inými vedami. Vekovo-pohlavné zloženie populácií má významný vplyv nielen na ekonomiku, ale tiež na ostatné oblasti ako sú školstvo, zdravotníctvo, sociálna politika, rodinná politika, bytová politika, oblasť poisťovníctva a mnohé ďalšie. Na základe demografických analýz je možné formulovať dlhodobú populačnú a hospodársku politiku štátu, ale tiež politiku organizácií. Z regionálneho hľadiska výsledky demografických analýz a prognóz môžu slúžiť ako dôležitý predpoklad pri úvahách o budúcom smerovaní regiónu. V neposlednom rade význam analýz demografických javov a procesov a demografických prognóz vidíme v oblasti dôchodkového systému.

Predkladaný študijný materiál je ponúkaný ako pracovné skriptum pre predmet *Demografické modelovanie* vyučovanom na 1. stupni bakalárskeho štúdia na Fakulte ekonomiky a manažmentu, SPU v Nitre.

V Nitre, január 2023

autorky

Autorky:

doc. Ing. Zuzana Poláková, PhD. – Ing. Eva Matejková, PhD.

Názov:

ZÁKLADY DEMOGRAFICKÝCH ANALÝZ

Vydavateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé

Náklad: 100 ks

Rok vydania: 2023

AH – VH: 4,9 – 5,05

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU.

ISBN 978-80-552-2582-1